

ØKONOMISK OPTIMAL FRAVÆNNINGSALDER I DANMARK

NOTAT NR. 1731

Den økonomisk optimale fravænningsalder til produktion af 30 kg's grise er i Danmark fire uger med en gennemsnitlig fravænningsalder på 25 dage, cirka 22 % ammesøer og en gennemsnitlig diegivningstid på 29 dage inkl. diedage til ammesøer.

INSTITUTION: SEGES SVINEPRODUKTION

FORFATTER: FINN UDESEN & MICHAEL GROES CHRISTIANSEN

UDGIVET: 19. OKTOBER 2017

Dyregruppe: Søer og smågrise

Fagområde: Driftsøkonomi

Sammendrag

Den økonomisk optimale fravænningsalder ved produktion af 30 kg's smågrise er undersøgt ved tre modelbesætninger dimensioneret til henholdsvis 3-, 4- og 5-ugers fravænningsalder. 4-ugers fravænningsalder er økonomisk mest optimal målt på produktionsomkostning pr. 30 kg's grise. Den økonomiske fordel ved 4 ugers fravæning er 2 kr. pr. 30 kg's grise i forhold til grise fravænnet ved 3 uger og 6 kr. pr. gris i forhold til grise fravænnet ved 5 uger. Fremstillingsprisen pr. fravænnet gris var 18 kr. lavere ved 3 ugers fravæning og 24 kr. højere ved 5 ugers fravæning end ved 4 ugers fravæning.

Fremstillingsprisen frem til 30 kg i smågrisestalden er til gengæld 20 kr. højere ved 3 ugers fravæning og 18 kr. lavere ved 5 ugers fravæning end ved 4 ugers fravæning. Samlet bliver fremstillingsprisen pr. 30 kg's smågrise 2 kr. højere ved 3 ugers fravæning og 6 kr. højere ved 5 ugers fravæning end ved 4 ugers fravæning.

Tidligere afprøvninger har vist, at der ikke var forskel på alder ved 30 kg, afhængigt af om grisene blev fravænnet ved 4 eller 5 uger. Der er dog ingen danske afprøvninger af produktivitet ved 3 ugers fravæning. Der er ingen afprøvninger, der tyder på, at alder ved 30 kg skulle være signifikant afhængig af fravænningsalderen med de nuværende rammevilkår. Grisenes alder ved 30 kg er derfor sat til at være ens i modellen for alle tre fravænningsaldre.

Der er i modellen anvendt op til fire forskellige foderblandinger i fravænningsstalden - med priser pr. foderenhed på henholdsvis 4,23 kr., 3,03 kr., 2,06 kr. og 1,74 kr. Der skiftes foderblanding ved henholdsvis 7, 10, og 25 kg. Grise fravænnet ved 5 uger bruger dermed ikke noget af den dyreste foderblanding på 4,23 kr./FEsv. I farestalden er der anvendt foderblandingen til 3,03 kr./FEsv.

Omkostningerne i fravænningsstalden påvirkes især af, hvor meget der skal anvendes af de dyre blandinger. Ved en fravænningsalder på 3 ugers er foderomkostningen cirka 10 kr. højere ved 3 ugers fravæning end ved 4 ugers fravæning og ved 5 ugers fravæning cirka 10 kr. lavere end ved 4 ugers fravæning. 3 ugers fravæning er med i undersøgelsen for at undersøge, om lande, der har denne mulighed, opnår en økonomisk fordel ved denne fravænningsalder.

Baggrund

Fravænningsvægten har ifølge landsgennemsnitstallene været faldende over en årrække. Baggrunden for denne udvikling antages at være det stærkt øgede antal levendefødte grise pr. kuld, som i mange besætninger har medført, at søerne ligger med et stigende antal grise efter kuldudjævning, afhængig af mulighederne for at anvende ammesøer. De flere grise hos soen har reduceret fravænningsvægten med cirka 0,5 kg. Uden tekniske hjælpemidler, såsom mælkeanlæg, er grænsen for, hvor mange grise en so kan passe efter kuldudjævning ved at være nået.

Der er ikke udført afprøvninger og økonomiske udredninger af 4- og 5-ugers fravænningsalder siden 2004. Baggrunden for undersøgelserne på det tidspunkt var stop for brug af vækstfremmere. Udfasningen medførte kraftig nedsat produktivitet hos smågrisene de efterfølgende år. På den baggrund viste resultaterne i 2004 [1] stor usikkerhed om, hvorvidt 4 ugers fravæning gav et bedre økonomisk resultat end 5 ugers fravæning.

Med udfasning af zink i startfodret kan fravænningsalderen igen få større betydning for produktionsøkonomien. I 2004 blev der i gennemsnit solgt 23,9 30 kg's grise, som i 2016 var øget til 31,2 grise pr. årssø. Den stadig stigende produktivitet medfører, at den relative forskel i antal solgte grise pr. årssø bliver mindre over tid. Øget produktivitet ved tidlig fravæning får dermed relativt mindre økonomisk betydning. I EU (Bekendtgørelse nr. 17 af 07/01/2016) er det ikke tilladt at fravænne grise under 21 dage, med mindre det er af hensyn til grisenes velfærd, men lande udenfor EU, især Syd- og Nordamerika benytter lavere fravænningsalder end 3-ugers fravænningsalder. For at undersøge om disse lande har en konkurrencefordel, er 3-ugers fravænningsalder derfor medtaget i

de økonomiske sammenligninger. Fravænningsalderen opgives i hele uger i dette notat, ud fra en so-cyklus på 20, 21 eller 22 uger. Hvis besætningen anvender en bestemt dag i ugen, fx torsdag til at fravænne, bliver fravænningsalderen reelt to dage mindre, fordi antal dage fra fravæning til næste faring er 17 uger og to dage. Derudover reduceres den gennemsnitlige fravænningsalder, idet de søer, som anvendes som ammesø, fravænner deres grise cirka fire dage tidligere end resten af holdet, som skal fravænes. Det medfører, at 20 % ammesøer vil reducere den gennemsnitlige fravænningsalder med cirka 1 dag. Grisenes alder ved fravæning har indflydelse på, hvordan opstaldning og krav til foderets råvarer, behandling af råvarerne og næringsstofindhold. Overgangen fra soens råmælk til fast føde er mindre problematisk, jo mere tørfoder grisene har ædt inden de fravænes og grisenes foderoptagelse påvirkes mindre i tiden lige efter fravæning.

Det er formålet at beregne den økonomisk optimale fravænningsalder under danske optimale produktionsforhold, hvor produktionsanlægget er dimensioneret til den anvendte produktivitet. Der er ikke taget hensyn til udsving i produktivitet, fareholds svingende størrelse eller at fremtidens startfoder om få år ikke er tilsat ekstra zink.

Materiale og metode

Beregningerne er baseret på modelbedrifter, hvor produktiviteten fra Landsgennemsnitstallene 2016 for bedste 25 % besætninger danner grundlaget [2]. Da 3 uges fravæning ikke praktiseres i Danmark og der ikke er gennemført afprøvninger med denne fravænningsalder, har SEGES vurderet, hvilke sandsynlige påvirkninger af søernes og smågrisenes produktivitet denne fravænningsalder vil medføre i forhold til 4-ugers fravænningsalder. Det skal understreges, at resultaterne kun er gældende under danske forhold. En lignende sammenligning med amerikanske eller brasilianske forudsætninger kan give et andet resultat.

Der er kuldudjævnet til 13,5 grise uanset fravænningsalder. Det er antaget, at 3 % af de levendefødte grise dør inden kuldudjævning dag 1 efter fødsel. Dette giver cirka 20,7 % ammesøer ved 3 uger og 22,1 % ammesøer ved 4 og 5 uger, fordi levendefødte pr. kuld er cirka 0,2 færre ved 3 ugers fravæning end ved 4 og 5 uger.

Foderforbrug pr. kg tilvækst 7-30 kg er standardiseret efter samme metode som bruges i landsgennemsnit [2], og derefter korrigeret til aktuel indsættelsesvægt.

Byggepriser, arbejdstidsforbrug, energi, vedligehold, avl og medicin er baseret på grundlaget for Den beregnede smågrisenotering. Smågrisepriser, foderpriser og rente er baseret på langsigtede prognosepriser. Der er anvendt 3-4 fasefodring af de fravænnede grise afhængig af grisenes vægt.

Tabel 1. Foderpriser

	Kr./FE
Sofoder, drægtig søer	1,45
Sofoder, diegivende søer	1,65
Startfoder, 0-7 kg	4,23
Smågrisefoder, 7-10 kg	3,03
Smågrisefoder, 10-25 kg	2,06
Smågrisefoder, 25-30 kg	1,74

Beregningsmetoden er baseret på en model med 1.000 søer ved alle tre fravænningsaldrer. Der er beregnet en fremstillingspris pr. fravænnet gris og pr. solgt 30 kg's gris. Det forudsættes, at en 30 kg's gris har samme produktionsværdi i slagtesvineperioden, uanset hvilken fravænningsalder grisene har haft. Det forudsættes, at grisenes produktivitet stort set er ens for grise over 7 kg, uanset fravænningsalder. Der er anvendt en afkastmodel, hvor der ses på afkast af den investerede kapital inkl. besætningsværdier. Udvalgte forudsætninger er vist i Appendiks.

Resultater og diskussion

Forskellene i de tekniske resultater i soholdet, der er afhængig af fravænningsalderen, fremgår af tabel 2. Antal levendefødte grise forventes kun at falde svagt ved 3 ugers fravænningsalder i forhold til 4- eller 5-ugers fravænningsalder. Selv om der kuldjævnes til samme antal grise ved soen efter kuldudjævning betyder den øgede fravænningsalder, at flere grise når at dø inden fravænningsalder stigende fravænningsalder. Kuld pr. årssø øges og fravænnede grise pr. årssø bliver dermed højere ved 3 ugers fravænningsalder end 4 ugers fravænningsalder. Ligeledes ses der et pænt fald i forbruget af sofoder. Modsat effekt ses for 5 ugers fravænningsalder i forhold til 4 ugers fravænningsalder.

Til gengæld er fravænningsvægten noget lavere ved 3 ugers fravænningsalder og højere ved 5 ugers fravænningsalder end ved 4 ugers fravænningsalder. Fravænnede grise pr. årssø er ved 3 ugers fravænningsalder 1,8 grise højere og ved 5 ugers fravænningsalder 2,2 grise lavere end ved 4 ugers fravænningsalder. Solgte grise pr. årssø ved 30 kg er 1,4 grise højere pr. årssø ved 3 ugers fravænningsalder og 1,9 grise lavere ved 5 ugers fravænningsalder end ved 4 ugers fravænningsalder. Diegivningstiden har stor indflydelse på nøgletallet "fravænnede grise pr. årssø" og mindre betydning for "solgte 30 kg's grise pr. årssø".

Tabel 2. Produktivitet for søerne

Fravænningsalder, uger	3	4	5
Levendefødte grise	16,80	17,00	17,00
Pattegrisedødelighed	10,93	11,70	12,47
Fravænnede grise pr. kuld	14,96	15,01	14,88
Fravænnede grise pr. fravæanning	12,40	12,29	12,18
Kuld pr. årssø	2,46	2,33	2,20
Fravænnede grise pr. årssø	36,74	34,97	32,80
Solgte grise pr. årssø	35,40	34,00	32,10
Fravænningsvægt, kg	5,13	6,64	8,62
Sofoder ekskl. poltefoder, FEso	1.247	1.352	1.443
Pattegrisefoder pr. kuld, FEsv	6,25	11,89	33,45

Forskellene i de tekniske resultater for de fravænnede grise, der er afhængig af fravænningsalderen, fremgår af tabel 3. Den daglige tilvækst efter fravæanning er tilpasset, så grisene får samme alder [1] ved 30 kg. Foderforbrug pr. kg tilvækst 7-30 kg er ens, men ved 3- og 4-ugers fravænningsalder er indsættelsesvægten i fravænningsstalden under 7 kg. Derfor bliver FEsv/kg tilvækst lavere her end ved 5 ugers fravæanning. Dødeligheden efter fravæanning er afhængig af alder og vægt [1] og er højest ved 3 ugers fravænningsalder, men den samlede dødelighed fra fødsel til 30 kg er stort set ens, uanset fravænningsalder med en lille fordel ved lav fravænningsalder.

Tabel 3. Produktivitet for smågrisene, fravæanning til 30 kg

Fravænningsalder, uger	3	4	5
Alder ved 30 kg, dage	73	73	73
Daglig tilvækst, gram/dag	454	488	524
FEsv pr. kg tilvækst	1,74	1,76	1,77
Døde, %	3,64	2,88	2,21
Døde - fødsel til 30 kg, %	14,18	14,24	14,41

De samlede fremstillingsomkostninger pr. fravænnet gris ses af tabel 4. Både stykomkostningerne og kapacitets- og kapitalomkostningerne er lavest ved 3-ugers fravænningsalder. Stykomkostningerne er især lavere som følge af de færre diedage og dermed mindre forbrug af sofoder. Kapacitets- og kapitalomkostningerne er lavere ved 3 ugers fravæanning, hvilket dels skyldes lavere investering på grund af færre farestier dels flere kuld pr. årssø end ved 4 ugers fravæanning. De modsatte forhold gør sig gældende ved 5 ugers fravæanning, hvor søerne har flere diedage, antal kuld pr. årssø er mindre og investeringen er større på grund af flere farestier. Fremstillingsprisen pr. fravænnet gris bliver dermed 18 kr. lavere ved 3 ugers fravæanning og 24 kr. højere ved 5 ugers fravæanning end ved 4 ugers fravæanning.

Tabel 4. Driftsøkonomi pr. årssø, søer indtil fravæning

Fravænningsalder, uger	3	4	5
Sofoder, kr.	1.894	2.075	2.230
Pattegrise foder, kr.	19	36	101
Veterinære omkostninger, kr.	741	722	702
Avlsomkostninger, kr.	666	629	611
Diverse stykomkostninger, kr.	268	268	268
I alt stykomkostninger, kr.	3.588	3.730	3.912
Arbejds løn, kr.	1.338	1.379	1.409
Energi, kr.	221	227	232
Øvrige kontante kapacitetsomkostninger, kr.	351	365	378
Afskrivninger, kr.	960	1.011	1.055
Renter, kr.	730	767	801
I alt kapacitets- og kapitalomkostninger, kr.	3.600	3.749	3.875
Samlede omkostninger, kr.	7.188	7.479	7.787
Samlede omkostninger pr. fravænnet gris, kr.	195,6	213,8	237,4

De samlede fremstillingsomkostninger pr. gris i fravænningsstalden ses af tabel 5. Overførselsprisen er lig den samlede omkostning ved fravæning og det beregnede tab på døde smågrise fremkommer ved at der overføres flere grise til fravænningsstalden end der sælges. Tab på døde grise er medtaget som en driftsomkostning pr. solgt 30 kg's gris. Både stykomkostningerne og kapacitets- og kapitalomkostningerne er højest ved 3-ugers fravænningsalder. Stykomkostningerne er især højere på grund af dyrt startfoder i perioden fra fravæning til 7 kg. Det medfører, at foderudgiften bliver 10 kr. højere pr. smågris ved 3 ugers fravæning end ved 4 ugers fravæning. Foderomkostningerne er tilsvarende 10 kr. lavere pr. smågris ved 5 ugers fravæning end 4 ugers fravæning. Kapacitets- og kapitalomkostningerne er ligeledes højere ved 3-ugers fravænningsalder, hvilket skyldes en uge længere opholdstid end ved 4 ugers fravænningsalder. Tilsvarende har 5 uger gamle grise en uge kortere opholdstid i smågrise stalden. De samlede kapacitets- og kapitalomkostninger bliver dermed 8 kr. højere ved 3 uger og 6 kr. lavere ved 5 ugers fravæning sammenlignet med grise, der er fravænnet ved 4 uger.

De samlede omkostninger inkl. tab på døde grise i smågrise stalden er 20 kr. højere for 3 uger gamle grise og 18 kr. lavere for 5 uger gamle grise end for 4 uger gamle grise.

Tabel 5. Driftsøkonomi, smågrise fravæning til 30 kg

Fravænningsalder, uger	3	4	5
Overførelsespris, kr.	195,6	213,8	237,4
Tab på døde grise, kr.	7,1	6,1	5,3
Startblanding 0-7 kg, kr.	12,7	2,4	0
Smågrisefoder 7-30 kg, kr.	86,0	86,0	77,9
Veterinære omkostninger, kr.	8,8	7,7	7,3
Diverse stykomkostninger, kr.	3,3	3,3	3,3
I alt stykomkostninger inkl. tab på døde grise, kr.	117,9	105,6	93,8
Arbejdsløn, kr.	16,4	14,2	12,8
Energi, kr.	8,2	6,8	6,0
Øvrige kontante kapacitetsomkostninger, kr.	6,3	5,7	5,2
Afskrivninger, kr.	15,7	13,7	11,8
Renter, kr.	12,4	10,9	9,5
I alt kapacitets- og kapitalomkostninger, kr.	59,0	51,3	45,3
Samlede driftsomkostninger inkl. tab på døde grise, kr.	176,9	156,9	139,1
Fremstillingspris pr. 30 kg's gris, kr. afrundet til hele kr.	373	371	377

Samlet er der følgende forskelle på fremstillingsprisen for en 30 kg's gris for 3 og 5 uger gamle grise ved fravæning i forhold til 4 uger gamle grise.

Tabel 6. Samlet forskel i forhold til 4-ugers fravænningsalder

Fravænningsalder, uger	3	5
Forskel fravænnet gris, kr.	-18	24
Forskel fravæning til 30 kg, kr.	20	-18
Samlet forskel, kr.	2	6

Ved 3 ugers fravæning sættes der lidt mere til i smågrisestalden end der er sparet i farestalden.

Ved 5 ugers fravæning er besparelsen i fravænningsstalden ikke tilstrækkelig til at opveje den større omkostning i farestalden.

De økonomiske nøgletal er vist i tabel 7. Ved en langsigtet prognose-smågrisepris på 389 kr. og langsigtet rente på 5,35 % er resultatet pr. gris 18 kr. ved 4 ugers fravæning. Resultatet er 2 kr. lavere ved 3 ugers fravæning og 6 kr. lavere ved 5 ugers fravæning. Resultatet på besætningsniveau bliver ligeledes lidt lavere ved 3 ugers fravæning og noget lavere ved 5 ugers fravæning.

Når rentabiliteten i en investering vurderes anvendes afkastningsgraden. Afkastningsgraden beregnes som resultatet af den primære drift det vil sige resultatet før renteudgifter. Afkastningsgraden udtrykker den rente et projekt kan bære, hvor resultatet bliver 0 kr. på bundlinjen. Afkastningsgraden er næsten ens ved 3 og 4 ugers fravæning og lavere ved 5 ugers fravæning.

Tabel 7. Økonomiske nøgletal

Fravænningsalder, uger	3	4	5
Fremstillingspris pr. fravænnet gris, kr.	196	214	237
Omkostning fravæning til 30 kg inkl. tab på døde grise, kr.	177	157	139
Fremstillingspris pr. 30 kg's gris inkl. tab på døde grise, kr.	373	371	377
Langsigtet prognose-salgpris, kr.	389	389	389
Resultat pr. 30 kg's gris, kr.	16	18	12
Resultat 1.000 søer (1.000 kr.)	587	618	400
Afkastningsgrad, %	7,7	7,9	7,1

Afkastningsgraden udvikler sig stort set ens i relation til prisen og dermed resultatet på grisen. Ved en salgpris på 339 kr., eller 50 kr. pr. gris lavere end langtidsprognozen, er afkastningsgraden tæt på nul for alle tre fravænningsaldrer.

Højere produktivitet er en økonomisk fordel ved store overskud, men en ulempe hvis der er underskud pr. gris. Når resultatet passerer 50 kr. pr. gris, bliver resultatet på bedriftsniveau højst ved 3 ugers fravæning, på grund af at der sælges 1,4 flere grise end ved 4 ugers fravæning. Hvis resultatet bliver negativ pr. smågris, øges underskuddet ved 3 ugers fravæning i forhold til 4 ugers fravæning, fordi der sælges flere grise med underskud.

Tabel 8. Følsomhed på afkastgraden

Fravænningsalder, uger	3	4	5
Afkastningsgrad ved salgpris 30 kg's gris, 489 kr.	19,7	19,7	18,7
Afkastningsgrad ved salgpris 30 kg's gris, 439 kr.	14,0	14,0	13,2
Afkastningsgrad ved salgpris 30 kg's gris, 389 kr.	7,7	7,9	7,1
Afkastningsgrad ved salgpris 30 kg's gris, 339 kr.	-0,1	0,3	-0,5
Afkastningsgrad ved salgpris 30 kg's gris, 289 kr.	-14,3	-12,9	-14,3

Resultatet på bedriftsniveau viser, at højere produktivitet er positiv ved høje priser og negativ ved lave priser

Tabel 9. Følsomhed på bedriftsresultat i 1.000 kr.

Fravænningsalder, uger	3	4	5
Salgspris 30 kg's gris, kr.489	4.127	4.015	3.608
Salgspris 30 kg's gris, kr. 439	2.357	2.317	2.004
Salgspris 30 kg's gris, kr. 389	587	618	400
Salgspris 30 kg's gris, kr.339	-1.183	-1.080	-1.203
Salgspris 30 kg's gris, kr. 289	-2.953	-2.778	-3.195

Resultatet pr. 30 kg's gris og afkastningsgrad er gode nøgletal, når der sammenlignes forskellige bedrifter med produktion af 30 kg's smågrise. At den højere produktivitet ved 3 ugers fravæning ikke giver det bedste økonomiske resultat under normale prisforhold, viser, at tekniske nøgletal kun delvis har sammenhæng med det økonomiske resultat. Fravænnede grise pr. årssø har stor indflydelse på fremstillingsprisen pr. fravænnet gris, men ikke nødvendigvis pr. 30 kg's gris, da der kan være store forskelle på omkostningerne fra fravæning til 30 kg. I denne undersøgelse var omkostningerne i fravænningsstalden 38 kr. højere pr. solgt gris ved 3 ugers fravæning end ved 5 ugers fravæning. For en bedrift, der sælger 30 kg's grise, vil solgte grise pr. årssø ved 30 kg formentlig være et bedre tekniske nøgletal at styre efter end fravænnede grise pr. årssø. En undersøgelse over nøgletal i smågrise produktionen [3] viste, at "DB pr. gris" og "resultat pr. gris" er langt bedre nøgletal end det tekniske nøgletal "grise pr. årssø". Øget produktivitet bidrager kun positivt til bundlinjen, hvis det sker uden at øge omkostningerne pr. gris. Såfremt omkostningerne øges, bliver det økonomiske resultat negativt påvirket, med mindre der er et pænt stort overskud pr. gris. Hvis overskuddet fx bliver 10 % mindre pr. gris skal produktiviteten (antal) øges tilsvarende 10 % for at opnå samme indtjening.

Diskussion

Fravænningsalderen i en besætning er i kontinuert drevne farestalde eller delvis kontinuert drevne farestalde et gennemsnit af to ugehold søer som fravænnenes. Der er variationer i antal søer, der kommer til faring, som medfører, at nogle kuld fravænnenes tidligere end der er dimensioneret til. Behovet for ammesøer pr. hold veksler ligeledes.

Mulighederne for at anvende ammesøer afgøres af forholdet mellem antal kuld pr. år, antal farestier, antal vaskedage hvor farestien står tom samt drægtighedsdage, udover de tre dage inden forventet farring, som det er lovpligtig, at søerne skal tilbringe i farestien. Jo flere ammesøer der anvendes, jo flere diedage er der i gennemsnit pr. sø. 5 % ammesøer øger det gennemsnitlige antal diedage med 1 dag. Hvis kapaciteten i farestien er fuldt udnyttet, er det ikke muligt at øge antal diedage pr. sø. Stigende kuldstørrelse vil dermed medføre, enten at soen skal passe flere grise, eller at fravænningsalderen sænkes. Begge metoder vil give yderligere fald i fravænningsvægten, som vil medføre øget behov for dyrt startfoder. Alternativet er enten at skaffe flere farestier, omlægge produktionen så kapaciteten i farestien udnyttes optimalt eller reducere soantallet. Set i det perspektiv, at alternativer til zink i startfoder formentlig vil øge prisen på startfoderblandinger, bliver omkostningerne ved faldende fravænningsvægt endnu større i fremtiden. Tilførelse af supplerende energi til farestien udover somælken via mælke-kopanlæg kan være en hjælp til at undgå fald i fravænningsvægt. Der vil dog forsat være grænser for, hvor mange grise soen kan passe, uden at det medfører øget pattegrisedødelighed og/eller faldende fravænningsvægt.

Udnyttelse af farestien til diegivningsdage kan være med til at øge kvaliteten af de fravænnede grise. Et teknisk måltal for god udnyttelse af både søer og kapacitet i farestien er pattegrisetilvækst pr. faresti årligt. Dette nøgletal kræver, at grisene vejes ved fravæning. Som fødselsvægt kan fx

anvendes 1,34 kg pr. gris. Hvis der i en besætning anvendes i gennemsnit 35 dage pr. fravænned kuld inkl. diedage til ammesøer, produceres der $365/35=10,43$ kuld årligt. Hvis der fravænnes 15 grise pr. kuld á 6,5 kg, har pattegrisetilvæksten været $10,43 \times 15 \times (6,5-1,34)=807$ kg tilvækst i farestien årligt. Tilvæksten kan øges ved at øge antal kuld pr. faresti. Fx ved at investere i et mælkeanlæg.

Hvis ammesøer fx reduceres fra 20 til 10 %, reduceres dage til ammesøer pr. kuld med to. Så kan der produceres 11,06 kuld pr. faresti. Hvis fravænningsvægten ikke påvirkes, er pattegrisetilvæksten pr. faresti øget til 856 kg årligt. Hvis antal kuld pr. faresti øges ved at sænke fravænningsalderen med fx to dage og fravænningsvægten dermed falder med 400 gram, ser regnestykket således ud; $11,06 \times 15 \times (6,1-1,34)=790$ kg. Sænkning af fravænningsalderen vil dermed få pattegrisetilvæksten pr. faresti til at falde. Det skal understreges, at mælkeanlæg øger omkostningerne pr. fravænned gris, hvor sænkning af fravænningsvægten øger omkostningerne i fravænningsstalden. Det understreger blot, at de økonomiske beregninger altid skal regnes helt frem til salgstidspunktet.

Konklusion

Notatets konklusioner er at:

- 4-ugers (gennemsnitlig 25 dage) fravænningsalder er økonomisk mest optimal ved den langsigtede prognose-pris, men der er en meget lille forskel til 3-ugers fravænningsalder
- der er en øget produktivitet på 1,4 solgte grise pr. årssø ved 3-ugers fravænningsalder i forhold til 4-ugers fravænningsalder
- indtjening pr. bedrift er størst ved 4-ugers fravænningsalder ved den langsigtede prognose-pris pr. gris på 389 kr. men størst ved 3 ugers fravænningsalder, hvis resultatet pr. gris overstiger 50 kr.
- 5 ugers fravænningsalder giver et ringere økonomisk resultat end 4 ugers fravænningsalder. De øgede omkostninger i farestalden opvejes ikke af de lavere omkostninger i fravænningsstalden
- hvis fravænningsvægten forsætter med at falde, øges omkostningerne pr. gris i fravænningsstalden, fordi behovet for dyrt startfoder øges. Dette sammen med udfasning af zink i startfoder kan give øget behov for fokus på behovet for at øge fravænningsvægten og -alderen.

Referencer

[1]	Flemming Thorup, Jes Callesen, Finn K. Udesen (2006): Økonomisk betydning af 4- eller 5-ugers fravænningsalder. Meddelelse nr. 759, Landsudvalget for Svin.
[2]	Helverskov O. (2017): Landsgennemsnit for produktivitet i svineproduktion 2016. Notat nr. 1716. SEGES Svineproduktion.
[3]	Finn Kaltoft Udesen og Thomas Ørenbøl Pedersen (2017): Økonomiske nøgletal i smågriseproduktionen. Notat nr. 1712, SEGES Svineproduktion.

//TOG//

Appendiks

Udvalg af anvendte forudsætninger

Tabel 1. Diverse input

Fravænningsalder	3	4	5
Tidsforbrug pr. årssø, timer	7,87	8,11	8,29
Tidsforbrug pr. gris, minutter	5,80	5,00	4,50
Farestier	227	273	310
Løbeafdeling	79	73	70
Kontrol	185	171	164
Drægtighedspladser	561	531	503
Poltepladser	108	102	101
Sygestier	21	19	18
Ornestier	3	2	2
Pladser i alt inkl. flyttepladser	1.053	1.049	1.047
Investering pr. sø, kr.	17.923	18.874	19.702
Investering pr. smågriseplads	1.860	1.867	1.884
Foderforbrug i kalkulen			
FEso i alt pr. årssø	1.247	1.352	1.443
Blanding frav. til 7 kg, kr.	12,70	2,42	0,00
Blanding 7-10 kg, kr.	14,85	14,84	6,86
Blanding 10-25 kg, kr.	54,40	54,40	54,40
Blanding 25-30 kg, kr.	16,72	16,72	16,72
Foderomkostning pr. solgt smågris, kr.	98,67	88,38	77,98

Tabel 2. Priser

So foder drægtig, kr. pr. FEso	1,45
So foder die, kr. pr. FEso	1,65
Smågrise foder 0-7 kg, kr. pr. FEsv	4,23
Smågrise foder 7-10 kg, kr. pr. FEsv	3,03
Smågrise foder 10-25 kg, kr. pr. FEsv	2,06
Smågrise foder 25-30 kg, kr. pr. FEsv	1,74
Slagtesvinefoder, kr. pr. FEsv	1,54
Polte pris, kr.	1.873
Sæd udgift pr. løbning, kr.	46
Timeløn, kr.	170
Diverse omkostninger pr. sø polt, kr.	289
Daka omkostning pr. død sø, kr.	220
Arbejdstid pr. indsat sø polt, timer	0,50
Pris pr. kWh, kr.	0,70
Kalkulationsrente, %	5,35
Smågrisepris, kr.	389

Tlf.: 33 39 45 00

svineproduktion@seges.dk

Ophavsretten tilhører SEGES. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

SEGES er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.